

© T.C. Adalet Bakanlığı, 2015. Bu gayri resmi çeviri, Adalet Bakanlığı Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü İnsan Hakları Daire Başkanlığı tarafından yapılmış olup, Mahkeme'yi bağlamamaktadır.

© Republic of Turkey, 2015. Unofficial translation made by the Human Rights Department of the Ministry of Justice Directorate General for International Law and Foreign Relations This translation does not bind the Court.

© République de Turquie, 2015. Cette traduction non officielle a été faite par la Direction des Droits de l'Homme de l'Unité des Relations extérieures et juridiques du Ministère de la Justice. Elle ne lie pas la Cour.

Tematik Bilgi Notu – Serbest Seçim Hakkı

Mayıs 2013

İşbu Tematik Bilgi Notu, Mahkeme açısından bağlayıcı değildir ve tüm ayrıntıları içermemektedir.

Serbest Seçim Hakkı

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne Ek 1 No.lu Protokol'ün 3. Maddesi: Serbest Seçim Hakkı

Avrupa vatandaşlarının serbest ve demokratik seçim hakkı, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne (“Sözleşme”) Ek 1 No.lu Protokol'ün 3. maddesi ile güvence altına alınmaktadır.

Her ne kadar kapsamı “yasama organı”nın seçilmesiyle sınırlı olsa ve sınırsız bir hak olmasa dahi, Avrupa’da serbest seçim hakkının korunması büyük önem arz etmektedir; zira söz konusu hak Mahkeme için “gerçekten demokratik siyasal bir rejimin temel ilkelerinden biridir”.

Mahkeme “aktif” ve “pasif” seçim hakkı, yani seçime oy kullanarak katılma hakkı ile seçimlerde aday olma hakkı arasında ayrıma gitmektedir. “Pasif” seçim hakları “aktif” haklara göre daha az korunmaktadır.

Oy kullanma hakkı

Kişinin ulusal kökeni nedeniyle oy kullanma hakkının kısıtlanması

Aziz / Kıbrıs

22 Haziran 2004

Başvuran, Kıbrıs Anayasası uyarınca Kıbrıslı Rumların seçmen listelerinde Kıbrıslı Türklere yer verilmemesi nedeniyle 2001 milletvekili seçimlerinde oy kullanamamıştır.

Sözleşme’ye Ek 1 No.lu Protokol’ün 3. maddesi ile birlikte ele alındığında Sözleşme’nin 14. maddesi (ayrımcılık yasağı) **ihlal edilmiştir:** Mahkeme, Devletlerin milletvekili seçimlerine ilişkin kural getirme konusunda oldukça geniş bir takdir hakkına sahip olduklarını; fakat söz konusu kuralların makul ve nesnel biçimde gerekçelendirilmesi gerektiğini vurgulamıştır. Başvuranın şikâyetçi olduğu, Kıbrıslı Türk olmasından kaynaklanan muamele farklılığı, özellikle kendi durumundaki Kıbrıslı Türklerin hiçbir milletvekili seçiminde oy kullanmadığı dikkate alındığında, makul ve nesnel gerekçelerle haklı kılınmamıştır.

Yurtdışında yaşayan vatandaşların oy kullanma hakkı

Sitaropoulos ve Giakoumopoulos / Yunanistan

15 Mart 2012 (Büyük Daire)

Başvuranlar, ikamet ettikleri ülkede (Fransa) yabancı ülkede yaşayan Yunan vatandaşlarının oy kullanmalarına imkân sağlanmadığından, Yunanistan’da 2007 yılında yapılan milletvekili seçimlerinde oy kullanamamışlardır.

Sözleşme’ye Ek 1 No.lu Protokol’ün 3. maddesi ihlal edilmemiştir: Mahkeme özellikle, ne ilgili uluslararası ve bölgesel hukukun ne de Üye Devletlerin bu alandaki farklı uygulamalarının, Devletlerin yurtdışında yaşayan vatandaşlarının oy kullanma haklarına ilişkin düzenleme yapmalarını gerektirecek bir yükümlülüğü veya mutabakatı ortaya koyduğunu belirtmiştir.

Shindler / Birleşik Krallık

07 Mayıs 2013

Dava, 15 yıldan fazla Birleşik Krallık dışında ikamet eden kişilerin oy kullanmasını engelleyen seçim kanunlarının, 1982 yılından beri Birleşik Krallık’ta ikamet etmeyen bir İngiliz vatandaşının oy kullanma hakkını ihlal edip etmediğiyle ilgilidir.

Sözleşme’ye Ek 1 No.lu Protokol’ün 3. maddesi ihlal edilmemiştir: Mahkeme, milletvekili seçimlerini düzenleme konusunda Birleşik Krallık Hükümeti’ne bırakılması gereken manevra alanını (“takdir payı”) dikkate alarak, söz konusu seçim kanununun başvuranın serbest seçim hakkını kısıtlamada fazla ileri gitmediğine karar vermiştir.

Koruma altına alınan kişilerin oy kullanma hakkı

Alajos Kiss / Macaristan

20 Mayıs 2010

Başvuran psikiyatrik gerekçelerle koruma altına alınmasından ötürü oy kullanma hakkını kaybetmiştir. Macaristan Anayasası koruma altına alınan kişilerin oy kullanma haklarına getirilen otomatik ve genel kısıtlamalar öngörmekteydi.

Sözleşme’ye Ek 1 No.lu Protokol’ün 3. maddesi ihlal edilmiştir: Mahkeme, Hükümet tarafından ifade edildiği üzere oy kullanma hakkından mahrumiyet ile meşru bir hedef, diğer bir deyişle, yalnızca kararlarının doğuracağı sonuçları değerlendirebilme yetisine sahip kişilerin kamuyu ilgilendiren konulara müdahil olmalarını sağlama hedefinin izlendiğini kabul etmekle birlikte, koruma altına alınan insanların halihazırdaki akli melekelerinden bağımsız olarak oy kullanma hakkından topyekun mahrum bırakılmalarını kabul edemeyeceğini vurgulamıştır.

Mahkûmların oy kullanma hakkı

Bu konuya ilişkin olarak “Mahkûmların oy kullanma hakkına” dair tematik bilgi notuna bakınız.

Seçilme yeterliliği

Resmi seçilme yeterliliği koşulları

Podkolzina / Letonya

09 Nisan 2002

Başvuran, 1998 yılının Ekim ayında gerçekleştirilen milletvekili seçimlerinde “Ulusal Uyum Partisi” adına Latgale seçim bölgesinden aday olmuştur. Devlet Dil Merkezinden başvuranın işyerine iki kez müfettiş gelmiş ve ardından Letonca diline yeterince hakim olmadığı

gereğesiyle adaylığı iptal edilmiştir. Milletvekilleri seçimlerine ilişkin kanuna göre Devletin resmi dili olan Letonca bilgisi seçilme yeterliliği kriterleri arasında idi.

Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 3. maddesi ihlal edilmiştir: Mahkeme, bir ulusal meclisin çalışma dilini seçme yetkisinin yalnızca Devlete ait olduğunu ve ortak resmi dili bilme kriterinin kurumsal sistemin normal işleyişini temin etme meşru hedefini izlediğini belirtmiştir. Ancak Mahkeme, başvurana Letonya yetkililerince geçerliliği inceleme altına alınmayan bir dil yeterlilik sertifikası verildiğini gözlemlemiştir. Dolayısıyla, başvuranın tabi tutulduğu teftiş herhangi bir nesnel gerekçeden yoksundur ve seçilme yeterliliğine ilişkin herhangi bir yasal kritere tekabül etmemektedir.

Sukhovetsky / Ukrayna

28 Mart 2006

Başvuran 2002 yılının Ocak ayında milletvekili seçimlerinde aday olmak istemiştir. Adaylık için 218,10 avro tutarında harç yatırılması gerekliydi. Başvuran, yıllık gelirin söz konusu miktarın üzerinde olmadığından, harcı ödeyemeyeceğini ileri sürmüştür. Bunun sonucunda başvuranın ismi aday listesine eklenmemiştir.

Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 3. maddesi ihlal edilmemiştir.

Mahkeme, bazı Avrupa Devletlerinin seçim kanunlarında ciddiyetsiz adaylıkların önünü almak üzere bazı tedbirlerin öngörüldüğünü gözlemlemiştir. Mahkeme ayrıca, Ukrayna hukukunda öngörülen harcın Avrupa genelinde en düşük tutarda olduğunu gözlemlemiştir. Mahkeme, başvurandan talep edilen harcın aşırı veya seçimlerde aday olma konusunda kararlı bir aday için aşılmaz bir idari ve mali bir engel teşkil edecek ölçüde olmadığı kararına varmıştır.

Krasnov ve Skuratov / Rusya

19 Temmuz 2007

Başvuranlar Duma seçimleri için adaylıklarını koyarken yanlış bilgi vermekle suçlanmışlardır; ayrıca, ikinci başvuranın Komünist Parti'ye üye olduğunu teyit etmediği iddia edilmiştir. Dolayısıyla başvuranların adaylıkları geçersiz sayılmıştır.

Birinci başvuranla ilgili olarak **Sözleşme'ye Ek1 No.lu Protokol'ün 3. maddesi ihlal edilmemiştir:** birinci başvuran kasıtlı olarak seçmeni yanlış yönlendirecek bilgiler vermiştir.

İkinci başvurularla ilgili olarak **Sözleşme’ye Ek1 No.lu Protokol’ün 3. maddesi ihlal edilmiştir**: ikinci başvuranın kasıtlı olarak yanlış bilgi verdiğini gösteren herhangi bir emare bulunmamıştır ve bu kişi Komünist Parti’ye üye olduğunu asla gizlememiştir. Sonuç olarak, adaylığının iptali, siyasi eğilimleri konusunda seçmeni yanlış yönlendirmesini engellemeye yönelik ihtiyaçla gerekçelendirilemez.

Önceki tavır ve davranışlar veya mensubiyetler nedeniyle menedilme

Herri Batasuna ve Batasuna / İspanya, Etxeberria ve Diğerleri / İspanya, ve Henrritarren Zerrenda / İspanya

30 Haziran 2009

İspanya Meclisi 27 Haziran 2002 tarihinde siyasi partilere ilişkin temel (organik) bir kanun¹ çıkarmıştır. Söz konusu Kanunla siyasi partilerin örgütlenmesi, işleyişi, mahkemelerce kapatılması ve faaliyetlerinin askıya alınmasına ilişkin yeni düzenlemeler yapılmıştır. Herri Batasuna ve Batasuna partileri² söz konusu Kanun uyarınca yasadışı ilan edilerek kapatılmışlardır. Bu partilerin kapatılmasının ardından, yerel seçimlere katılacak çeşitli grupların adayları, kapatılan partilerin faaliyetlerini yürüttükleri gerekçesiyle seçimlere katılmaktan menedilmişlerdir.

Mahkeme öncelikle *Herri Batasuna ve Batasuna* davasında **Sözleşme’nin 11. maddesinin** (toplantı ve dernek kurma özgürlüğü) **ihlal edilmediğine** hükmetmiştir: söz konusu partilerin kapatılması, “kamu düzeninin sağlanması ve başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması için, özellikle kamu güvenliği adına demokratik bir toplumda gerekli” olmuştur.

AIHM, *Etxeberria ve Diğerleri* davasında **Sözleşme’ye Ek1 No.lu Protokol’ün 3. maddesinin ihlal edilmediğine** hükmetmiştir: Mahkeme, İspanyol mahkemelerinin, şiddeti ve terör örgütü ETA’nın faaliyetlerini destekledikleri için kapatılan Batasuna ve Herri Batasuna’nın faaliyetlerini yürütmeyi amaçlayan yasadışı gruplaşmaların mevcudiyetini yeterli biçimde kanıtladıklarını gözlemlemiştir. Ayrıca İspanya’daki mevcut siyasi ortamın, yani, başta Bask bölgesi olmak üzere bazı özerk toplulukların hükümet organları içerisinde ayrılıkçı siyasi partilerin bulunduğu bir ortamın, ayrılıkçı fikirlerin ifadesine yönelik bir

¹ Kamu mercilerinin teşkilat yapısı ve işleyişine ilişkin kanun. Meclis tarafından yürürlüğe konan bu kanunda Anayasa hükümlerini tamamlayıcı hükümler yer almaktadır.

² Aşırı solcu, ayrılıkçı Bask siyasi partileri.

yasaklama niyeti güdülmediğinin kanıtı olduğunu ifade eden Mahkeme, ayrılıkçı görüşlerin ifade edilmesinin kendi içinde Devletin toprak bütünlüğü ve ulusal güvenliği için bir tehdit teşkil etmediği doğrultusundaki içtihadına uygun davranıldığını belirtmiştir. Dolayısıyla, insanların fikirlerini özgürce ifade edebilmeleri engellenmemiştir. Mahkeme, *Henritarren Zerrenda* davasında da aynı sonuçlara varmıştır.

Bir siyasi partinin kapatılmasına ilişkin derdest dava

Demokratik Toplum Partisi ve diğer 6 başvuran / Türkiye (başvuru no. 3840/10)

13 Aralık 2011’de tebliğ edilmiştir.

Zdanoka / Letonya

16 Mart 2006 (Büyük Daire)

Dava, Letonya’da seçimlerde aday olmak isteyen başvuranın, Anayasaya aykırı olduğu ilan edilen bir siyasi partiye geçmişte üye olması ve söz konusu partideki faaliyetleri nedeniyle adaylıktan menedilmesiyle ilgilidir. 1995 yılında çıkarılan bir kanunla 1991 sonrası Letonya Komünist Partisi’nin faaliyetlerinde yer alan kişilerin seçimlerde aday olmaları yasaklanmıştır.

Sözleşme’ye Ek1 No.lu Protokol’ün 3. maddesi ihlal edilmemiştir: Bu türden bir tedbir belirli bir siyasi sistem bağlamında, örneğin demokratik kurumları on yıllara veya yüzyıllara uzanan bir demokratik çerçeveye sahip bir ülkede çoğu zaman kabul edilir görülmemekle birlikte, Letonya’yı bu tedbiri almaya iten tarihi ve siyasi bağlamda ve ayrıca yeni demokratik düzenin karşı karşıya olduğu eski totaliter rejime dönme tehlikesi göz önünde tutularak Letonya’da makul kabul edilebilir. Mahkeme, demokratik düzeni tesis etme ve koruma yolunda karşılaşılan güçlüklerin Letonya ulusal makamları tarafından daha iyi değerlendirilebileceğini kabul etmiştir. Ancak Letonya Meclisi’nin, söz konusu yasal kısıtlamayı sürekli gözden geçirme ve mümkün olduğunca kısa sürede sonlandırma görevi bulunmaktaydı.

Paksas / Litvanya

6 Ocak 2011 (Büyük Daire)

Dava, başvuranın milletvekilliğinin iptaliyle ilgilidir. Başvuran, eski Cumhurbaşkanı olup Anayasanın ağır ihlali ve anayasal yemine aykırı hareket etme suçlamalarıyla *cezai sorumluluk işlemleri*³ uygulanması sonucunda görevinden istifa etmiştir.

Sözleşme’ye Ek 1 No.lu Protokol’ün 3. maddesi ihlal edilmiştir: Mahkeme, Sözleşme’ye Ek 1 No.lu Protokol’ün 3. maddesi kapsamında, kamu görevini ciddi biçimde kötüye kullanan veya tavır ve davranışlarıyla hukukun üstünlüğünü veya demokratik kurumları tehlikeye atan vb. kişilerin seçilme haklarına kısıtlama getirilebileceğini vurgulamıştır. Ancak söz konusu kısıtlamaya süre sınırı getirilmemesinin yanı sıra dayandırıldığı kural da Anayasada hüküm altına alınmıştır. Mahkeme ayrıca ilgili kanun hükmünün, belirli durumların ciddi etkisi altında kalınarak yapılan bir düzenlemenin sonucu olduğunu gözlemlemiştir.

Ulusal kökene bağlı olarak men edilme

Sejdic ve Finci / Bosna Hersek

22 Aralık 2009 (Büyük Daire)

Başvuranlar (başvuranlardan biri Roman, diğeri Yahudi) Parlamentonun iki organından biri olan Halk Meclisi seçimleri ve Devlet başkanlığı için adaylıklarının engellendiğinden şikâyet etmişlerdir. 1995 Dayton Barış Anlaşmalarının ardından hazırlanan Bosna Hersek Anayasasının başlangıç kısmında vatandaşlık iki kategoriye ayrılmıştır: “kurucu halklar” olarak anılan vatandaşlar (Boşnaklar, Hırvatlar ve Sırlar) ve “diğerleri” (Yahudiler, Romanlar, diğeri ulusal azınlıklar ve herhangi bir etnik kökene mensup olduğunu açıklamayanlar). Halk Meclisine ve Devlet Başkanlığına yalnızca bu üç kurucu halkın temsilcileri seçilebilmekte, dolayısıyla etnik azınlıklar hariç tutulmaktaydı.

Halk Meclisine seçilebilmekle ilgili olarak, **Sözleşme’ye Ek1 No.lu Protokol’ün 3. maddesi** ile bağlantılı olarak **Sözleşme’nin 14. maddesi** (ayrımcılık yasağı) **ihlal edilmiştir.**

Devlet başkanlığına adaylık ile ilgili olarak, **Sözleşme’ye Ek 12 No.lu Protokol’ün 1. maddesi** (genel ayrımcılık yasağı) ihlal edilmiştir. Mahkeme bu sistemin, ülkede derin izler bırakan bir etnik savaşın tüm taraflarınca kabul edilen çok hassas bir ateşkes döneminde uygulamaya konduğunu ve barışın yeniden tesis edilmesi gibi meşru bir hedef izlediğini kabul

³ Impeachment Proceedings: Yasama organının kanunu veya Anayasayı ihlal ettikleri gerekçesiyle Devlet Başkanını, üst düzey kamu görevlilerini veya hâkimleri görevden almak amacıyla uyguladığı resmi işlemler.

etmektedir. Ancak Mahkeme, sonrasında Bosna Hersek'te durumun kayda değer ölçüde düzeldiğini belirtmiş ve buna rağmen başvuruların Bosna Hersek Halk Meclisine seçilme yeterliliğine hala sahip olamamalarının nesnel ve makul bir gerekçeden yoksun olduğuna hükmetmiştir.

Tanase / Moldova

27 Nisan 2010 (Büyük Daire)

Dava, birden fazla vatandaşlığı bulunan Moldova vatandaşı milletvekillerinden, seçildikten sonra diğer ülkelerin vatandaşlıklarından feragat etmeyenlerin milletvekilliklerinin geçersiz sayılmasıyla ilgilidir. Başvuran, Moldova ve Romen vatandaşı olup, 2009 millet meclisi seçimlerinde milletvekili seçilmiştir.

Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 3. maddesi ihlal edilmiştir: Mahkeme özellikle, birden fazla vatandaşlığa sahip kişilerin milletvekili seçilememesine ilişkin yasağın, Moldova'nın bağımsızlığını kazanmasından yaklaşık 17 yıl sonra getirildiğini ve bunun yaklaşık 5 yıl sonrasında kanunların yumuşatılarak çifte vatandaşlığa izin verildiğini gözlemleyerek, söz konusu tedbirin Moldova'nın kanunlarını, kurumlarını ve ulusal güvenliğini korumanın hedeflendiği doğrultusundaki savı kabul etmemiştir. Mahkeme ayrıca, seçim haklarına getirilen hiçbir kısıtlamanın, herhangi bir grubu ülkenin siyasi hayatına katılma imkânından mahrum bırakma sonucunu doğurmaması gerektiğini vurgulamıştır.

Seçim usulsüzlükleri

Kovach / Ukrayna

7 Şubat 2008

Başvuran 2002 milletvekili seçimlerinde Zakarpattya bölgesinden aday olmuştur. Dava, başta oylamanın iptali ve oyların yeniden sayımı olmak üzere başvuranın seçim bölgesinde oy sayımı işleminin adil olmadığına yönelik bir şikâyetle ilgilidir.

Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 3. maddesi ihlal edilmiştir: Mahkeme özellikle, Seçim Komisyonunun dört seçim bölgesinde yapılan oylamayı iptal etme kararının keyfi olduğuna ve Hükümet'in iddiasının aksine hiçbir meşru hedefle orantılı olmadığına hükmetmiştir.

Namat Aliyev / Azerbaycan

08 Nisan 2010

Başvuran, milletvekili seçimlerinde adaylığını koyduğu bölgede seçim gününde seçim kanununa yönelik birtakım ciddi ihlaller yaşandığını ve usulsüzlükler yapıldığını, seçim bölgesindeki seçmenin gerçek eğilimini belirlemenin mümkün olmadığını ve serbest seçimlerde aday olma hakkının ihlal edildiğini iddia etmiştir.

Sözleşme’ye Ek 1 No.lu Protokol’ün 3. maddesi ihlal edilmiştir: Mahkeme, seçim komisyonlarının ve mahkemelerin tutum ve kararlarının, başvuranın seçimlerde aday olma hakkını koruma konusunda samimi bir kaygı barındırmadığına karar vermiştir.

Derdest dava

Rushen Mehmed Riza ve DPS / Bulgaristan (no. 48555/10)

4 Nisan 2011’de tebliğ edilmiştir.

Rushen Mehmed Riza 5 Temmuz 2009 seçimlerinde milletvekili seçilmiştir. Ancak; seçim sonuçları hakkında Anayasa Mahkemesine başvurulmuş ve Anayasa Mahkemesi, aralarında Riza’nın da bulunduğu DPS partisi mensubu üç kişinin milletvekilliklerini iptal etmiştir. Riza özellikle, Sözleşme’ye Ek 1 No.lu Protokol’ün 3. maddesini ileri sürmektedir.

Seçim sistemleri

Yumak ve Sadak / Türkiye

08 Temmuz 2008 (Büyük Daire)

Başvuranlar, parlamento seçimlerinde uygulanan ulusal %10 seçim barajının, insanları yasama organını tayin etmek hususunda fikirlerini özgürce ifade etmekten alıkoyduğunu iddia etmişlerdir (Türk seçim kanununa göre bir siyasi partinin Meclise girebilmek için toplam ulusal oyların en az %10’unu alması gerektiği öngörülmekteydi).

Sözleşme’ye Ek 1 No.lu Protokol’ün 3. maddesi ihlal edilmemiştir: Mahkeme, %10 seçim barajının genel itibarla fazla yüksek görüldüğünü, zira bu barajın siyasi partileri seçim sürecinin şeffaflığına katkıda bulunmayan manevralar geliştirmeye ittiğini kaydetmiştir. Ancak Mahkeme, mevcut davada söz konusu seçimlerin siyasi bağlamı ile uygulamada barajın etkisini azaltan düzeltici tedbirler ve güvenceler dikkate alındığında, seçim barajının başvuranların Sözleşme’ye Ek 1 No.lu Protokol’ün 3. maddesi kapsamındaki haklarının özüne zarar verdiği konusunda ikna olmamıştır.

Grosaru / Romanya

2 Mart 2010

Başvuran 2000 yılının Kasım ayında milletvekili seçimlerinde Romanya’da yaşayan İtalyan azınlık için ayrılan kontenjandan adaylığını koymuştur. Merkezi seçim ofisi, 1992 yılında çıkarılan Temsilciler Meclisi ve Senato Seçimleri Kanununa istinaden İtalyan azınlığa ayrılmış kontenjanı “Romanya’da Yaşayan İtalyan Topluluğu” adlı örgüte tahsis etmiştir. Başvuranın söz konusu örgütün en çok oy olan adayı olmasına rağmen, merkezi seçim ofisi milletvekilliğini aynı örgütün diğer bir adayına vermiştir.

Mahkeme, Devletlerin seçim kurallarını belirleme konusunda geniş bir takdir payına sahip olduğunu vurgulamıştır. Ancak Mahkeme, seçim kanunundaki muğlaklıktan ve tarafsız bir hukuk yolu konusunda yeterli güvenceler bulunmamasından ötürü **Sözleşme’ye Ek 1 No.lu Protokol’ün 3. maddesinin (serbest seçim hakkı) tek başına ve Sözleşme’nin 13. maddesi (etkili başvuru yolu) ile bağlantılı olarak ihlal edildiğine hükmetmiştir.**

Saccomanno ve Diğerleri / İtalya

13 Mart 2012 (kabul edilebilirlik hakkında karar)

Dava özellikle, kapalı liste sistemiyle ilgilidir. Başvuranlar, İtalyan hukukunda temsilcilerin doğrudan seçmen oyuyla seçilmelerine izin verilmemesinden ötürü (siyasi partiler tarafından “kapalı” aday listesi sunulmaktadır: aday sırası ilgili siyasi parti tarafından belirlenmekte, seçmenler herhangi bir aday için tercihte bulunamamaktadırlar), milletvekili seçimlerinde aday tercihlerini ifade edemediklerinden şikâyet etmişlerdir.

Kabul edilemez (şikâyet açıkça dayanaktan yoksundur): Mahkeme, “Devletlerin bu bağlamda geniş bir takdir payına sahip olduğunu ve seçim mevzuatının ülkedeki siyasi gelişmeler ile ülkenin tarihi ve siyasi bağlamı temelinde bir bütün olarak değerlendirilmesi gerektiğini” değerlendirerek, kapalı liste sisteminin Sözleşme’ye Ek 1 No.lu Protokol’ün 3. maddesinin ihlalini teşkil etmediğine hükmetmiştir.

Özgürlük ve Dayanışma Partisi Davası (ÖDP) / Türkiye

10 Mayıs 2012

Dava, Türk Anayasası uyarınca siyasi partilere sağlanan doğrudan kamu mali desteğinin asgari temsil oranına (önceki milletvekili seçimlerinde toplam oyların %7’si) ulaşamadığı gerekçesiyle ÖDP’ye verilmemesiyle ilgilidir.

Sözleşme’ye Ek 1 No.lu Protokol’ün 3. maddesi ile bağlantılı olarak Sözleşme’nin 14. maddesi (ayrımcılık yasağı) ihlal edilmemiştir: Mahkeme özellikle, ÖDP’ye ve mali destek verilen diğer partilere yönelik muamele farklılığının demokratik çoğulculuğu güçlendirirken aday listelerinin fazla parçalanmasının önünü alma hedefiyle makul biçimde orantılı olduğuna hükmetmiştir.

Seçim sürecinde medyada yer bulma

Rusya Komünist Partisi ve Diğerleri / Rusya

19 Haziran 2012

Dava, Rusya’daki siyasi muhalefet partilerinin ve siyasetçilerinin, 2003 yılında gerçekleştirilen milletvekili seçimleri sürecinde siyasi partilerin seçim kampanyalarına önde gelen 5 TV kanalında eşit yer verilmemesi nedeniyle seçimlerin serbest yapılmadığına ilişkin şikâyetleriyle ilgilidir.

Sözleşmenin 13. maddesi (etkili başvuru hakkı)ve Sözleşme’ye Ek 1 No.lu Protokol’ün 3. maddesi ihlal edilmemiştir: Mahkeme, söz konusu tarihte yürürlükte olan kanun ve usullerin muhalefetin televizyon erişimlerine dair asgari süreleri güvence altına aldığını ve Devlet medyasının tarafsızlığını öngördüğüne hükmetmiştir. 2003 seçimlerinde ekranda yer alma konusunda eşitlik sağlanmamış olsa da bu durum, seçimlerin Sözleşme’nin anlamı dahilinde “serbest” olmadığı sonucuna varacak düzeye ulaşmamıştır.

Derdest davaların seçilmesi

Baskın Oran / Türkiye (no. 28882/07 ve no. 37920/07)

15 Mart 2011’de tebliğ edilmiştir.

22 Temmuz 2007 tarihinde gerçekleştirilen milletvekili seçimlerinde aday olan başvuran özellikle, “bağımsız aday” olarak kendisine uygulanan yasal kısıtlamaların serbest seçim hakkının ihlallerine sebebiyet verdiğiinden şikâyet etmektedir.

Sema Timurhan / Türkiye (no. 28882/07)

15 Mart 2011’de tebliğ edilmiştir.

Başvuran, bir seçmen olarak aynı kanunun kendisine yalnızca siyasi partilere oy vermesine

imkân tanıdığından; fakat adayların isimlerini öğrenme veya bağımsız bir adaya oy verme olanağı vermediğinden şikâyet etmektedir.